

21 marca 2007

Uwagi do dokumentu:
„Strategia szerokopasmowego dostępu
do usług społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2007-2013,
Ministerstwo Transportu Warszawa, luty 2007 (Projekt, wersja 2.6, 28.02.2007)”

1. W rozdziale 3.2 (str. 5) omawiany dokument stwierdza, iż proponowana strategia jest kontynuacją „*Narodowej strategii rozwoju szerokopasmowego dostępu do Internetu na lata 2004-2006*” i wymienia szereg dokumentów związanych. Pomija jednak Raport z realizacji programu na lata 2004-2006 oraz dokonaną inwentaryzację potrzeb.¹ Sądzę, że informacje o tym jaki jest stan niezbędnej infrastruktury oraz w jakim zakresie cele założone do osiągnięcia do roku 2006 zostały zrealizowane są istotnymi elementami kształtującymi strategię na lata następne. Podobnie istotne są wnioski z dotychczasowych doświadczeń. Najlepiej byłoby zamieścić w tym rozdziale tablicę zawierającą kompletny wykaz odnośnych dokumentów z krótkim wyjaśnieniem czego one dotyczą, jaki jest ich związek z omawianą strategią oraz z adresem stron internetowych gdzie te dokumenty można znaleźć.
2. W tym samym rozdziale zatytułowanym „*Dokumenty narodowe*”(str. 6) wymienia się sumę ok. 2500 mln Euro przewidzianą na lata 2007 - 2013. Sądzę, że sprawy zabezpieczenia i wykorzystania środków finansowania niezbędnego dla realizacji Strategii są tak ważne iż powinny być omówione w oddzielnym rozdziale. Tam też powinna być przedstawiona koncepcja w jakiej proporcji, na jakich zasadach, w jaki sposób i na jakie cele Rząd te środki zamierza przeznaczyć i na podstawie jakich kryteriów. Powinno być też wskazane jaka część tych środków jest zabezpieczona w centralnym budżecie Państwa, jaka w budżecie organów samorządowych, jaki jest założony wkład operatorów i indywidualnych użytkowników oraz jakie jest uzgodnione dofinansowanie ze środków UE i na jakich warunkach. Jeżeli te dane są zawarte w innych dokumentach, to te dokumenty powinny być tutaj wyszczególnione.
3. Rozdział 4 (str. 7) wymienia szereg instytucji związanych z informatyzacją i telekomunikacją. Chociaż nie jest to powiedziane wprost, należy rozumieć, że wszystkie te instytucje centralne biorą udział zarówno w tworzeniu ‘strategii’ jak i w jej realizacji. Wcześniej jednak (str. 4) czytamy: ‘***Decyzja o tym, jaka technologia jest najbardziej właściwa dla danego regionu, powinna być podjęta na szczeblu lokalnym, z uwzględnieniem rzeczywistych potrzeb i możliwości.***’ Nie podano jak należy interpretować ‘szczebel lokalny’, ale można domyślać się, że chodzi tu o władze administracyjne i samorządowe na szczeblu gminy i powiatu. Oznacza to że oprócz instytucji centralnych, aktywną rolę w realizacji Strategii odgrywać będą podmioty na szczeblu lokalnym. Byłoby dobrze dodać aneks zawierający kompletny wykaz instytucji i organizacji biorących udział w

¹ Zarządzenie Nr 84 Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 maja 2006 wymienia ‘*dokonanie inwentaryzacji potrzeb*’ jako jedno z ważnych zadań Międzyresortowego Zespołu ds. Szerokopasmowego Dostępu do Internetu (Monitor Polski Nr 36, poz. 396, str. 1290)

rozwoju szerokopasmowego dostępu do usług społeczeństwa informacyjnego z krótkim wyjaśnieniem ich roli (zadań) oraz z adresem strony internetowej i adresem e-mailowym.

4. Rozdział 5.1 (str. 9), przedstawia ogólnie stan infrastruktury telekomunikacyjnej i dostępności usług szerokopasmowych. Są to informacje o kluczowym znaczeniu dla podejmowanych przedsięwzięć i z tego powodu należałoby wskazać źródło zamieszczonych tu danych liczbowych. Z tego samego powodu przytoczone tu wskaźniki globalne powinny być uzupełnione (Np. w aneksach) bardziej szczegółowymi informacjami o istniejących zasobach takich jak np. ile urzędów gminnych, szkół, małych i średnich przedsiębiorstw itp. ma połączenia światłowodowe, ile łączy się za pomocą DSL, TVK, sieci bezprzewodowych (WiMax, WLL) itd. Stan istniejący należałoby porównać z potrzebami i planami, w rozbiciu na jednostki administracyjne. Bez takich danych trudno podejmować racjonalne decyzje dotyczące dalszego rozwoju infrastruktury, rozdzielać dostępne środki oraz kontrolować cały proces.
5. W rozdziale 5.2 (str. 11), lub w aneksie do tego rozdziału, należy podać konkretnie jaki procent ludności Polski podlega wykluczeniu cyfrowemu, z rozbiciem na poszczególne jednostki administracyjne. Bez takich danych trudno podejmować racjonalne decyzje dotyczące dalszego rozwoju infrastruktury, rozdzielać dostępne środki oraz kontrolować postępy i efekty.
6. W rozdziale 6 (str. 15) określono cel – osiągnięcie średniego poziomu UE. Ten poziom nie jest jednak stały - zmienia się on z roku na rok. Na str. 16 podano, że ‘Strategia’ zakłada na rok 2010 osiągnięcie (co najmniej) 15% tj. osiągnięcie poziomu średniej Europejskiej z roku 2005 a nie z roku 2010. Należałoby to jasno powiedzieć, aby nie wprowadzać czytelnika w błąd. Zakładając, że tempo wzrostu zarejestrowane w 2006 r. nie ulegnie zmianie, można oszacować, że średnia UE25 osiągnie 2010 r. poziom bliski 18%.²
7. Osiągnięcie w ciągu 3 lat poziomu dostępu ponad 15% (str. 16) startując z obecnego poziomu ok. 4.5% wymagałoby przyrostu rzędu 50% w każdym roku.³ Tymczasem wskaźnik wzrostu zaobserwowany w 2006 roku wynosił zaledwie ok. 2.2%. Mam wątpliwości czy jest w Polsce możliwe tak znaczne przyspieszenie – skok z 2.2% do 50%. Chodzi tu bowiem o całą infrastrukturę techniczną, organizacyjną i socjalną, która może nie być przygotowana do takiego olbrzymiego przyspieszenia. Doświadczenia z budową dróg w okresie 2004 – 2006 wskazują iż podane cele mogą okazać się nierealne.⁴ Podobne wątpliwości budzi poziom 50% w roku 2013. Sprawa wymaga wyjaśnienia.
8. Rozdział 6.2, (str. 16) omawia ogólnie cele w zakresie ograniczenia zjawiska wykluczenia cyfrowego. Uważam, te cele powinny być określone w sposób bardziej konkretny (tj. liczbowo), np. o ile procent zmaleje liczba osób podlegających temu ograniczeniu, z rozbiciem na jednostki administracyjne i lata, tak aby możliwa była obiektywna ocena realizacji celów Strategii.

² Obliczenia wykonano na podstawie danych z dokumentu: Broadband Access in the EU – Situation at 1 July 2006 (Doc. COCOM06-29 Final), wg wzoru $b = a \cdot (1+c)^n$, gdzie b – wartość końcowa, a – wartość początkowa, c – przyrost w jednostce czasu, n – okres czasu (ilość jednostek); $\{(14.9\%)*(1+0.044)^4 = 17,7\%$

³ Obliczenia wg. danych z dokumentu: Broadband Access in the EU – Situation at 1 July 2006 (Doc. COCOM06-29 Final), przy założeniu stałego tempa wzrostu wg wzoru $c = [(b/a)^{(1/n)} - 1]$, oznaczenia jak wyżej $\{(15/4,5)^{(1/4)} - 1 = 0,49\}$. Przy zmiennym tempie wzrostu, mniejszy przyrost w pierwszym roku musiałby być skompensowany przyrostem większym niż 50% w latach następnych.

⁴ Patrz R. Strużak: *Internet na Wsi*; Moja Fizyka Nr 13/2006; http://draco.uni.opole.pl/moja_fizyka/numer13/numer13.html

9. Rozdział 7 (str. 17) podaje ogólną charakterystykę działań zmierzających do realizacji celów Strategii. Uważam, że tak wielkie, tak kosztowne, i tak złożone przedsięwzięcie, bez precedensu w historii Polski, wymaga przedstawienia bardziej szczegółowych i konkretnych informacji. W szczególności, w Tablicach 7.1 i 7.2 kolumny “Działanie” i “Czas realizacji” powinny być uzupełnione kolumnami: “Środki przeznaczone na realizację działania” oraz “Wskaźniki do osiągnięcia”. Bez sformułowania konkretnych zadań powiązanych z konkretnymi środkami i czasem przewidzianymi na ich realizację ten rozdział może być traktowany tylko jako lista życzeń. Dla pełnego obrazu, potrzebna jest też informacja (w dodatkowych tablicach lub aneksach) jak te zadania i środki są rozdzielone na regiony / jednostki administracyjne. Jeżeli taka informacja jest zamieszczona w oddzielnych dokumentach, to powinny być one tutaj wyszczególnione.
10. Wykaz działań wydaje się niekompletny, albo jest niezręcznie przedstawiony: Czytelnik nie powinien mieć wątpliwości które zadania odpowiadają jakim celom (albo pokonaniu jakich trudności zidentyfikowanych w Rozdziale 5 barier prawnych, cenowych, inwestycyjnych). Nie wspomina się o potrzebie edukacji, przygotowania nowych treści i nowych usług, o potrzebie rozwoju/ śledzeniu nowych rozwiązań w zakresie technologii, modeli biznesowych, o wymianie i rozpowszechnianiu doświadczeń, o pomocy małym i średnim przedsiębiorstwom oraz władzom lokalnym na szczeblu gminy i powiatu, o współpracy międzynarodowej, itd. Jeżeli sprawy te są przedstawione w innych dokumentach, to dokumenty te powinny być tutaj wyszczególnione.
11. W tablicy 7.1, kolumna 1, wiersz 6, należy, po wyrazie ‘światłowodów’, dodać wyrazy “*oraz tanich technologii bezprzewodowych i technologii PLC*” (przed ‘w Polsce’).⁵ W tablicy 7.2, kolumna 2, wiersz 5a, 5b, 5c, należy dodać “*Instytut Łączności -Państwowy Instytut Badawczy*”⁶
12. Wg Rozdziału 8.1 (str. 19) koordynacja działań należy do Zespołu powołanemu w 2006, jednak akt prawny stanowiący podstawę jego działania mówi tylko o okresie 2004 - 2006; nie ma nim mowy o latach 2007 - 2013.⁷ To oczywiste przeoczenie powinno być skorygowane. Jak już wspominałem wcześniej, realizacja działań przewidzianych w Strategii dotyczy bezprecedensowego przedsięwzięcia, wymagającego ścisłej współpracy i koordynacji działań wielu podmiotów, nie tylko Urzędów Centralnych wymienionych w omawianym dokumencie. Sądzę iż koncepcja jego koordynacji i monitorowania w okresie 2007 – 2013 powinna być zaktualizowana z uwzględnieniem doświadczeń okresu 2004 - 2006.
13. W Rozdziale 8.2 (str. 20) należy raczej powołać się na wskaźniki dopasowane do indywidualnych celów i zadań wyszczególnionych w Rozdziale 6 i 7. Na końcu tekstu należy dodać: “*Wspomniane wyżej dane statystyczne i rekomendacje będą publikowane na stronie Internetowej Ministerstwa Transportu.*”

⁵ Uzasadnienie: Wymienione technologie w określonych warunkach zapewniają najtańsze rozwiązania dostępu szerokopasmowego.

⁶ Instytut Łączności jest centralną państwową jednostką badawczą która prowadzi prace rozwojowe w tej dziedzinie.

⁷ Zarządzenie Nr 84 Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 maja 2006 w sprawie utworzenia Międzyresortowego Zespołu ds. Szerokopasmowego Dostępu do Internetu (Monitor Polski Nr 36, poz. 396, str. 1290)